

краще подивіться в стандартних джерелах, як називаються ці організми у звичайній мові. Однак, під час опрацювання документу, який включає в себе загальні і менш поширені мікроорганізми, переклад деяких з них не тільки виглядатиме зовсім жахливо, але й читання такого документу стане важкою справою. Краще залишити всі назви у їх первісному вигляді. Навіть якщо це не призведе до плутанини, треба врахувати ще одну річ, а саме - зміни в вимові. На відміну від мікроорганізмів, хвороб, таких, як polycythemia vera and myasthenia gravis, залишаються в їх класичній формі, тобто поліцетимія, міастемія. "Y" у слові poly вимовлятиметься як / i /, але " i " у слові iatrogenic вимовлятиметься як /j/ (iatrogenic), "th" /t/, "ph" як /f/ і т.д. далі.

Филенко Борис Миколайович,

студент 1 курсу магістратури,

спеціальності «Філологія (Переклад)»,

Полтавський інститут економіки і права

Науковий керівник: Данилюк Людмила Всеволодівна,

к.ф.н., доцент кафедри перекладу та іноземних мов,

Полтавський інститут економіки і права

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО Й АНГЛІЙСЬКОГО КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ

Вступ. Комп'ютерним дискурсом вважається спілкування користувачів чи спеціалістів-комп'ютерників безпосередньо чи в комп'ютерних мережах. Основними складовими комп'ютерного дискурсу є електронний текст і термін.

Комп'ютерний дискурс, представляючи собою багатожанровий функціональний різновид монологічного і діалогічного мовлення, характеризується цілим рядом специфічних комунікативних засобів. Своєрідність мовного спілкування учасників комп'ютерної комунікації полягає не тільки у використанні професіоналізмів, але й у комбінації лексичних

одиниць, що належать до різних стилів і реєстрів, утворених відповідно до прагматичних настанов і цілей спілкування [2, с.54].

Основна частина. Для лексичного оформлення текстів комп'ютерного дискурсу характерна, насамперед, насиченість мовлення термінами всіх типів. Г.Г. Бабалов виділяє три групи використання комп'ютерної термінології: 1) специфічні комп'ютерні терміни, вживані тільки людьми, пов'язаними з комп'ютерами (server, modem, біт, байт); 2) слова, запозичені комп'ютерною термінологією з інших галузей, що набули іншого значення в комп'ютерному дискурсі (domain – у математиці – область або інтервал, у фізиці – домен, у комп'ютерному дискурсі – це заключна частина Інтернет адреси); 3) загальнолітературні слова, що у комп'ютерному спілкуванні набули термінологічного значення (flame – полум'я, яскраве світло, пристрасть, у комп'ютерному дискурсі – "суперечка, що поступово переходить із предмета дискусії на особистості").

Серед термінів, що вживаються в комп'ютерному дискурсі, широко представлені такі аббревіатури: *PC* – *personal computer*, *IRC* (*Internet Relay Chat*) – спілкування в реальному часі; *WAN* (*Wide Area Network*) – будь-яка мережа, що охоплює більш ніж один будинок; *WWW* (*World Wide Web*) – всесвітнє інформаційне середовище й ін.

Найчастіше скорочуються назви установ, організацій, країн і т.д. Відмінна риса аббревіації в комп'ютерних текстах – це скорочення не тільки термінів, але й часто вживаних у розмовному мовленні словосполучень і цілих речень. Наприклад: *AAMOF* = *As A Matter Of Fact*; *GON* = *God Only Knows*; *TTYL* = *Talk To You Later*; *TYVM* = *Thank You Very Much*; *IMHO* = *In My Humble Opinion* та ін.

Оскільки учасники комп'ютерного спілкування – це часто люди, знайомі з математикою, вони переносять вживання формул і різноманітних символів у комп'ютерний дискурс, що дозволяє його максимально стиснути. Наприклад: *PMJI* = *Pardon My Jumping In*, *PGY* = *Post Graduate year*, *PGY-1*, *PGY-2* тощо. Оскільки спілкування в комп'ютерній мережі відбувається переважно в писемній формі, поряд із звичайними використовуються і незвичні форми посилення експресивності. Наприклад: *U* замість *you* (у прикладах *BSU* = *Be*

Seeing You, SU = Seeing You); 2 замість *too, to*; *B* замість *be*; 4 замість *for*; *2B* замість *to be*; *B4* замість *before* [3, с.50–53].

Лімітивність – це соціальна функція, зміст якої – обмежити коло учасників спілкування. На наш погляд, абревіатури в комп'ютерних текстах можна назвати "кодovими", тому що вони відомі тільки учасникам спілкування в комп'ютерному середовищі і для недосвідченого перетворюються в таємну мову.

Комп'ютерний дискурс характеризується розмаїтістю тем, змішанням слів, що належать до різних лексичних шарів, сполученням наукових термінів і розмовних слів, піднесеної і грубої лексики, що, безсумнівно, надає специфіки комп'ютерній комунікації.

Залежно від теми комп'ютерних конференцій у комп'ютерному дискурсі зустрічається різноманітна термінологія – наукова, філософська, політична, медична й ін. Наприклад: *радіохвилі, електрон, білкові молекули, біополе, дерматома, точки акупунктури, фотон, сенсорика, relativism, orthogonal, kingdom of God, ontogenesis, neutrino, opposition* та ін.

Україномовне комп'ютерне спілкування характеризується рядом ознак на рівні лексики:

1) активне втручання (інкрустація) англійських термінів, виразів у латинському написанні (*Привіт All!*; *Прийшли мені file.plz*);

2) використання транслітерації і транскрипції для передачі англійських слів (*мануал* – від англ. *manual*, *спам* – від англ. *spam*; *гейт* – від англ. *gate*, *сабж* – *subj*);

3) використання словотворчих і семантичних кальок (*залізо* – *hardware*);

4) обігравання англійських слів (найчастіше з метою створення гумористичного ефекту (*бебеска* – *BBS* – *Bulletin Board System/ СистемаЕлектронних Дошок Оголошень*; *яга* – *EGA* – *Enchanced Graphics Adapter*);

5) інвенція – вигадкування слів, виникнення слів на чужому ґрунті (*зафіксути* – від англ. *to fix*; *юзати* – від англ. *to use*) [4, с.12–16].

Привертають до себе увагу гібридні утворення на морфологічному рівні, коли корінь слова подається в англійському

написанні, а закінчення українське, наприклад: *прикрутити dimm'u, subj'u; dialup'a, html'ки, аналог getweb'a, посилати MIME'ом, e-mail'ом, getweb'ом, заповнювати refid'ами, MID'ами* й ін. Таке змішання англійської та української графіки в рамках одного тексту, сполучення, здавалося б, непоєднаних елементів надає іронічно глузливого тону аналізованим повідомленням, часто властивого молодіжному середовищу.

Лексика, що складає **комп'ютерний жаргон**, умовно поділяється на такі тематичні групи:

1. Назви деталей і складових частин комп'ютерів (*батон – кнопка миші, клавіша; гріб – корпус комп'ютера*).

2. Назви програмних продуктів, (у тому числі ігор), окремих програм, команд і файлів (*дося – дискова операційна система DOS; презерватив – антивірусна програма*).

3. Назви операцій і окремих дій, пов'язаних із комп'ютером (*виснути, здохнути (про комп'ютер) – відмовитися реагувати на будь-які зовнішні впливи; взяти акорд – перезавантажити комп'ютер за допомогою трьох клавіш*).

4. Повідомлення системи користувачу (*замова – game over – закінчення гри*).

5. Назви фірм – виробників устаткування і програм (*Сантехніка – устаткування від Sun Microsystems Computer Corporation*).

6. Позначення людей, що працюють із комп'ютером: професіонали-програмісти (*безсистемник – системний програміст, програмер – комп'ютерник, що вміє створювати свої програми*) і користувачі (*юзер – користувач-початківець, що має модем, ламер – агресивний або абсолютно некомпетентний користувач*).

7. Неспеціальні поняття, пов'язані з оцінним змістом (*битий, кривий, гнилий – непрацюючий*).

Український комп'ютерний жаргон, похідний від комп'ютерних термінів і жаргонних слів англійської мови, характеризується великою розмаїтістю форм, розвиненими синонімічними і словотворчими рядами, незрівнянно більш високою емоційно експресивним забарвленням, ніж англійський. При цьому основна маса слів містить жартівливо-іронічну, негативну оцінку. В

III Регіональна науково-практична конференція
«Актуальні проблеми суспільно-політичного дискурсу в лінгвістиці»

англійському комп'ютерному жаргоні переважає метафоричний і метонімічний перенос, не пов'язаний, як правило, із словотворчими діями, а сама виразність слів значно нижча. Багато жаргонних виразів не виходять за рамки літературної норми (*Trojanhorse* / "Троянський кінь" – приховані команди, введені у вже існуючу програму, яка до певного моменту працює нормально). В українських жаргонізмах важливу роль відіграють звукові асоціації (*клавіатура* – *клава*, *мило* – *e-mail* і ін.). У появі таких слів наявний елемент гри, такий привабливий для молоді. Вони обіграють звучання слова, вишукуючи найбільш виразний, жартівливо-іронічний варіант.

Специфічну характеристику українського комп'ютерного дискурсу складає вживання жаргонних слів, у тому числі й комп'ютерного жаргону. Звертають на себе увагу такі характеристики комп'ютерного дискурсу, як велика кількість запозичень в іншомовній формі з використанням латинської графіки (*e-mail*, *password*, *MS-DOS*), запозичень із використанням кириличної графіки (*хост* – від англ. *host*; *регістрати* – від англ. *to register*), запозичень жаргонного типу (*згідноз рулезом* – від англ. *rules*; *мессага* – від англ. *message*), а також гібридних слів, коли до іншомовної основи в латинській графіці через апостроф додається українське відмінкове закінчення (*html'ку*; *e-mail'ом*; *у pwl'i й ін.*).

Є ряд факторів, що сприяють утворенню особливої мови Інтернету [1, с.43].

Перший фактор – анонімність і «непідцензурність» інтернет-спілкування. Анонімності можна дотримуватися навіть у такому інтимному мовному жанрі, як блог. Найчастіше анонімність учасників є непрямую причиною їхньої агресивності відносно один одного. Для невідповідної людини інтернет-спілкування може здатися надто агресивним. Про цю властивість інтернет-спілкування чудово сказав письменник Дмитро Биков: «Якщо читати ЖЖ (популярна система блогів LiveJournal), виникає стійке відчуття, що увесь світ складається з лютих недоброчливців. Це тому, що в Мережі практично неможливо одержати в морду». Анонімність Інтернет-спілкування робить співрозмовників більш вільними у виборі мовних засобів для здійснення мовної комунікації.

Другий фактор – високий темп спілкування, що припускає відсутність належного для інших форм спілкування «мовного самоконтролю», самоцензури й саморедактури. За своєю суттю письмове спілкування в Інтернеті набагато ближче до усного спілкування, ніж до письмового «паперового» спілкування. Можна спостерігати вдосталь еліптичних та розмовних конструкцій, певна недбалість стилю, пунктуаційна плуганина. Особливо це є характерним для мови форумів.

Третій фактор – залежність від технічних засобів. Основний комп'ютерний засіб введення мовної інформації (букв, слів) на сьогоднішній день – клавіатура. Поки що передчасно говорити про доступні системи голосового введення (з голосу користувача ПК) та про інші альтернативні засоби. Тому як виразні засоби, що сприяють ефективному мовному спілкуванню, найчастіше використовуються невербальні «клавіатурні» елементи: йдеться про смайлики, графічні символи і т.п. Крім цього, використання клавіатури в «швидкому» мовному спілкуванні припускає значну кількість помилок, деякі з них можуть стати приводом для створення нової мовної виразності (наприклад, слово, набране в українській розкладці клавіатури англійськими буквами).[5, с.136–151].

Порівняльний аналіз графіки комп'ютерного дискурсу в інтернет-конференціях дозволив встановити, що в комп'ютерному спілкуванні поряд із традиційними графічними засобами виробилися і специфічні: багатократне повторення знаків оклику і питання; багатократне дублювання тієї самої букви; використання смайликів; виділення великими буквами цілих речень; зірочки, що замінюють брутальне слово. Ці явища відбивають, по-перше, підвищену емоційність та експресивність комп'ютерного спілкування, і, по-друге, дотримання певного етикету спілкування (внутрішня і зовнішня цензура).

Незважаючи на деякі відмінності, у цілому інвентарі використовуваних графічних засобів і їхні функції збігаються в англійському та українському комп'ютерних дискурсах, що дозволяє вважати ці засоби властивими саме комп'ютерному спілкуванню.

Висновки. Вивчення комп'ютерного дискурсу тільки починається. Його перспективи в освітленні специфіки інших жанрів даного типу спілкування, у вивченні експансії двох найважливіших типів дискурсу – масово-інформаційного і повсякденного – у всі інші сфери спілкування, у встановленні експресивних характеристик комп'ютерного дискурсу, що впливають із його віртуальності і використання мультимедійних засобів, в освітленні міжкультурних особливостей використання англійської мови як засобу міжнародного спілкування у віртуальному просторі.

СПИСОК ВИКРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акулинина Т.В. О стилевой характеристике терминов в компьютерной информатике /Т.В.Акулинина. – Омский научный вестник. Вып. 12. – Омск: ОмГТУ, 2000. – С.43 – 47.
2. Єнікеєва С.М. Особливості перекладу англійських комп'ютерних термінів на українську мову /С.М.Єнікеєва // Вісник Сумського держ. ун-ту. Сер. філол. Наук. – Суми: Вид-во СУМДУ, 2001. – № 5 (26). – С. 54–59.
3. Каращук П.И. Словообразование английского языка / П.И. Каращук. – М., 1977.- С. 46-58.
4. Лейчик В.М. Предмет, методы и структура терминоведения: Автореф. дис. док. ...филол. Наук / В.М.Лейчик. – М., 1996. – 16с.
5. Пронина Р.Ф. Перевод английской научно-технической литературы / Р.Ф.Пронина. – М.: Высшая школа, 1973. –174 с.

Шаповал Євгенія Юрївна
студентка 2 курсу магістратури, спеціальності «Філологія
(Переклад)».

Полтавський інститут економіки і права
Науковий керівник:

Данилюк Людмила Всеволодівна,
к.ф.н., доцент кафедри перекладу та іноземних мов,
Полтавський інститут економіки і права